

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра рослинництва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан аграрного факультету

Вікторія КОВАЛЕНКО

«30» 05 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри рослинництва

Протокол № 20 від «15» травня 2024 р.

Завідувач кафедри,

Світлана КАЛЕНСЬКА

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП

«Садівництво, плодовоочівництво та
виноградарство»

Іван ФЕДОСІЙ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОСЛИННИЦТВО

Галузі знань	20 Аграрні науки та продовольство..
Спеціальність	203 «Садівництво, плодовоочівництво та виноградарство»
Освітня програма	Садівництво, плодовоочівництво та виноградарство
Факультет	Агробіологічний
Розробник	доцент, кандидат сільськогосподарських наук, Гарбар Л.А.

Київ- 2024

Опис навчальної дисципліни
Рослинництво

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	203 «Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство»	
Освітня програма	Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ЕСТБ	5	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма
Курс (рік підготовки)	2	2
Семестр	4	4
Лекційні заняття	45	2 год.
Практичні, семінарські заняття	45 год.	год.
Лабораторні заняття		год.
Самостійна робота	60 год.	148 год.
Індивідуальні завдання	- год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання:	5 год.	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна спрямована на вивчення стану, перспектив розвитку сільськогосподарських культур в світі та Україні, їх морфо-біологічних особливостей, реакції нових сортів, гібридів на дію біотичних, абіотичних та антропогенних чинників середовища, елементів технологій вирощування, шляхів їх оптимізації, розробку технологій вирощування стабільно високих урожаїв якісної продукції на засадах інтенсифікації, енергоощадження й екологічної безпеки.

Метою учбової дисципліни «Рослинництво» є формування у майбутніх фахівців знань про технічно досконале і економічно вигідне вирощування високих урожаїв сільськогосподарських культур найкращої якості. На основі вивчення біологічних особливостей рослин студенти в подальшому зможуть розробляти заходи і методи оптимізації факторів зовнішнього середовища для максимальної реалізації потенціалу продуктивності сільськогосподарських культур. Дисципліна базується на знаннях про особливості росту та розвитку, вимоги до факторів природного середовища, сучасні прийоми і технології вирощування врожаїв польових культур високої якості за найменших затрат праці і коштів.

Завдання навчальної дисципліни, що мають бути вирішеними у процесі її вивчення, є:

- вивчення стану галузі рослинництва та шляхів інтенсифікації галузі;
- обґрунтування основних законів та загальних закономірностей взаємозв'язку факторів життя рослин, їх значимості у практичній діяльності фахівця;
- вивчення короткої історії культур, біологічних особливостей основних сільськогосподарських культур, їх значення та поширення;
- обґрунтування та розуміння формотворчих процесів рослин за основними етапами органогенезу та фазами розвитку з метою управління процесами формування високої врожайності та якості продукції;
- наукове обґрунтування комплексу агротехнологічних прийомів вирощування культур в єдиному технологічному процесі стосовно конкретної ґрунтово-кліматичної зони.

Набуття компетентностей:

- Інтегральна компетентність (ІК)

ІК Здатність розв'язувати фахові спеціалізовані складні задачі та практичні проблеми професійної діяльності у садівництві і виноградарстві або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

фахові (спеціальні) компетентності:

СК 1. Здатність використовувати базові знання зі спеціалізованих підрозділів аграрної науки (плодівництво, овочівництво, виноградарство, ягідництво, грибівництво, рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, ґрунтознавство, механізація, захист рослин).

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРП 6. Демонструвати знання й розуміння фундаментальних розділів природничих і математичних наук в обсязі, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених освітньою програмою.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для повного терміну денної (заочної) форми навчання

2.1 Програма та структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Озимі та ярі зернові культури

Тема 1. Стан та перспективи розвитку рослинництва в світі та в Україні.
Елементи технології вирощування сільськогосподарських культур

Тема 2. Зернові культури. Озимі хліба. Перезимівля озимих культур захист рослин від несприятливих умов. Озимі зернові культури (озима пшениця, жито, тритикале, ячмінь).

Тема 3. Ярі зернові культури: значення, біологічні особливості, технологія вирощування. Ячмінь ярий. Кукурудза.

Змістовий модуль 2. Бобові, бульбоплоди, коренеплоди

Тема 4. Зернові бобові культури. Загальна характеристика та особливості технології вирощування. Горох. Соя. Люпин.

Тема 5. Бульбоплоди. Загальна характеристика та особливості технології вирощування.

Тема 6. Коренеплоди. Загальна характеристика та особливості технології вирощування.

Змістовий модуль 3. Олійні, ефіроолійні, прядивні, алкалоїдовмісні

Тема 7. Олійні культури. Загальна характеристика та особливості технології вирощування (Соняшник Ріпак) Ефіроолійні.

Тема 8. Ефіроолійні культури.

Тема 9. Прядивні культури. Загальна характеристика та особливості технології вирощування.

Тема 10. Тютюн. Махорка. Хміль.

2.2 Структура навчальної дисциплін

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Осімі та ярі зернові культури														
Тема 1. Стан та перспективи розвитку рослинництва в світі та в Україні. Елементи технології вирощування сільськогосподарських культур	1,2,3	16	6	4		-	6	17	2					15
Тема 2. Зернові культури. Осімі хліба. Перезимівля осімих культур захист рослин від несприятливих умов. Осімі зернові культури тритикале, ячмінь). (осіма пшениця, жито,	4	18	4	8		-	6	15						15
Тема 3. Ярі зернові культури: значення, біологічні особливості, технологія вирощування. Ячмінь ярий. Кукурудза.	5,6	18	6	6		-	6	15						15
Разом за змістовим модулем 1	52		16	18			18	47	2					45

Змістовий модуль 2. Бобові, бульбоплоди, коренеплоди													
Тема 4. Зернові бобові культури. Загальна характеристика та особливості технології вирощування. Горох. Соя. Люпин.	7	16	4	6		-	6	15					15
Тема 5. Бульбоплоди. Загальна характеристика та особливості технології вирощування.	8,9	14	4	4		-	6	15					15
Тема 6. Коренеплоди. Загальна характеристика та особливості технології вирощування.	10	16	4	6		-	6	15					15
Разом за змістовим модулем 2		46	12	16			18	45	0				45
Змістовий модуль 3. Олійні, ефіроолійні, прядивні, алкалоїдовмісні													
Тема 7. Олійні культури. Загальна характеристика та особливості технології вирощування (Соняшник Ріпак) Ефіроолійні.	11, 12	16	6	4		-	6	15					15
Тема 8. Ефіроолійні культури.	13	12	4	2			6	15					15
Тема 9. Прядивні культури. Загальна характеристика та особливості технології вирощування.	14	10	2	2		-	-6	15					15
Тема 10. Тютюн. Махорка. Хміль.	15	14	5	3			6	13					13
Разом за змістовим модулем 3		52	17	11			24	58	0				58
Усього годин		150	45	45			60	150	2				148

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Загальна характеристика зернових культур.	6
2.	Ботанічні та морфологічні особливості зернових злакових культур. Пшениця, ячмінь. Види різновидності.	4
3.	Ботаніко-морфологічна характеристика жита, тритикале, ячменю, вівса. Види, їх характеристика.	6
4.	Кукурудза. Сорго. Рис. Гречка. Особливості морфологічної будови.	6
5.	Загальна характеристика зернових бобових культур (горох, соя, люпин).	6
6.	Бульбоплоди. Картопля. Ботаніко-морфологічна характеристика.	2
7.	Коренеплоди. Цукрові буряки. Особливості будови морфологічних органів рослин першого та другого років розвитку.	6
8.	Олійні культури. Соняшник, ріпак. Ботаніко-морфологічна характеристика.	4
9.	Прядивні культури. Льон-довгунець. Ботаніко-морфологічна характеристика.	2
10.	Тютюн. Махорка. Хміль. Ботаніко-морфологічна характеристика	3
Разом		45

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Технологія вирощування сорго.	3
2	Технологія вирощування могогару.	3
3	Технологія вирощування кормових бобів.	3
4	Чина. Народногосподарське значення, райони розповсюдження, біологічні особливості й технологія вирощування.	3
5	Сочевиця. Народногосподарське значення, райони розповсюдження, біологічні особливості й технологія вирощування.	3
6	Види люпину та їх біологічні особливості. Технологія вирощування люпину білого.	3
7	Рицина. Значення, райони розповсюдження та біологічні особливості. Технологія вирощування рицини.	3

8	Мак. Значення, біологічні особливості та технологія вирощування.	3
9	Гірчиця сиза. Значення, біологічні особливості та технологія вирощування.	3
10	Сафлор. Значення, біологічні особливості та технологія вирощування.	3
11	Льон олійний. Значення, біологічні особливості та технологія вирощування.	3
12.	Аніс. Значення, біологічні особливості та технологія вирощування.	3
13	М'ята перцева. Значення, біологічні особливості та технологія вирощування.	3
14	Коноплі. Значення, біологічні особливості та технологія вирощування.	3
15	Види і принципи програмування врожаїв сільськогосподарських культур.	3
16	Біологічні основи програмування врожаїв польових культур	3
17	Поняття про потенційну врожайність та методи її визначення	3
18	Поняття про дійсно можливу врожайність та методи її визначення.	3
19	Складання технологічної карти вирощування зернових культур.	3
20	Складання технологічної карти вирощування технічних культур.	3
Разом		60

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- захист практичних робіт;
- підготовка презентацій.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);.

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- реферати, есе;
- захиста практичних робіт;

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти із навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1808>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- Каленська С.М., Гарбар Л.А. Методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни «Рослинництво» для студентів заочної форми навчання спеціальності 203 «Садівництво і виноградарство» ОС «Бакалавр» - К.: "ЦП Компринт", 2020.
Програма навчальної практики з дисципліни «Рослинництво» для студентів спеціальності 203 «Садівництво і виноградарство» ОС «Бакалавр» / С. М. Каленська, М. Я. Дмитришак, Т. В. Антал, Л. А. Гарбар Київ : Видавничий центр НУБіП України, 2021. 48 с.
- робочий зошит для виконання практичних робіт.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Рослинництво з основами кормовиробництва та агрометеорології. Частина 1: підручник/ С.М. Каленська та ін. Київ: Прінтеко, 2023. 610 с.

2. Каленська С. М., Дмитришак М. Я. Мокрієнко В. А. Зернові та зернобобові культури. Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ "ТВОРИ". 2020. 366 с.
3. Енергетичні та сировинні рослинні ресурси. Навчальний посібник / С. М. Каленська. К.: ТОВ «Центр поліграфії «Компринт». 2022. 322 с.